

TELLING VAN
NESTPLAATSEN
VAN GIERZWALUWEN

in de Gemeente Westland

Auteur Marco Verschoor

2024

1 Inhoud

De Gierzwaluw.....	3
Samenvatting 2024:	4
Doel:.....	5
Methode:	5
Onderzoeksgebied en periodisering:	6
Resultaten:.....	6
DE LIER.....	7
'S-GRAVENZANDE.....	8
HEENWEG	10
HONSELERSDIJK	10
KWINTSHEUL.....	11
MAASDIJK.....	12
MONSTER.....	13
NAALDWIJK	14
POELDIJK.....	16
TER HEIJDE	17
WATERINGEN.....	19
Waar bevinden zich de invliegopeningen en nestplaatsen in het Westland?	20
Ontwikkelingen in 2024	21
Bedreigingen.....	22
Het nest is alles.....	22
Dankbetuiging	23
Bijlage 1. Bouwjaren van de woningen waarin nesten in 2024 zijn aangetroffen.	23
Bijlage 2. Nestkasten/Neststenen gemeente Westland 2024.....	24
Bijlage 3. Overzicht van de invliegopeningen in de jaren 2022-2023-2024	26
Fotobijlage 1	29
Literatuurlijst.....	30
Fotoverantwoording.....	30
Verzoek.....	31

Copyright: Natuurlijk Westland, 2024

Referentie: Marco Verschoor, Telling van nestplaatsen van gierzwaluwen in de gemeente Westland 2024, Natuurlijk Westland, 2024

Overname van delen van de tekst is toegestaan onder bronvermelding.

De Gierzwaluw.

De gierzwaluw is een kleine tot middelgrote vogel met een lengte van gemiddeld 17 tot 17,5-centimeter lang. De vogel weegt tussen de 38 en 42 gram. Gierzwaluwen hebben een torpedovormig lichaam, lange, spitse, sikkelvormige vleugels en een korte, gevorkte staart. Ze zijn donkerbruin van kleur, zowel van boven als van onder, maar tegen een lichte lucht lijken ze eerder zwart. Alleen de keel is lichter van kleur, namelijk wit. De geslachten zijn gelijk van uiterlijk. De gemiddelde levensverwachting van de gierzwaluw is zes à zeven jaar. Er zijn in Nederland ook meldingen gedaan van langer levende gierzwaluwen, tot maximaal 14 jaar. Gierzwaluwen broeden van oudsher in rotsspleten in berggebieden en aan de kust. Gierzwaluwen zijn in West-Europa sterk geassocieerd met mensen vanwege de nestplaats. De nestplaatsen bevinden zich in de regel in gebouwen achter spleten en gaten. Gierzwaluwen zijn doorgaans (semi-) koloniebroeders, waarbij de kolonie in grootte kan variëren van tientallen nesten in één gebouw tot verspreide nesten in een complete wijk. Er kunnen meerdere paartjes vlak bij elkaar tot broeden komen, waarbij elk paartje een eigen ingang gebruikt. De gierzwaluw is een uitgesproken zomervogel en is vrijwel uitsluitend van april tot en met augustus/begin september in Nederland aanwezig, met de hoogste aanwezigheid van mei tot en met juli. De overige maanden worden doorgebracht in Afrika. De broedvogels komen eind april tot begin mei aan in Nederland. De jonge, niet-broedvogels van twee tot drie jaar oud komen in de periode half mei tot half juni terug, waarschijnlijk ook in fasen. Tenslotte komen de jongen van vorig jaar, begin juli terug. Vanaf half juli ontstaan op mooie zomeravonden de verzamelvluchten van een groot deel van de vogels uit de kolonie tot wel honderden vogels tegelijkertijd bij elkaar, waarbij ze al roepend synchroon rondvliegen.

Foto 1, foeragerende gierzwaluw. (Foto D. Taheij)

Enmaal gevestigd zijn gierzwaluwen zeer plaatstrouw of object-trouw en bezetten ze het nest van het vorige jaar. Nadat een nestplaats is bezet, wordt dit jaren achter elkaar gebruikt. Nesten kunnen tientallen jaren lang elk jaar weer bezet zijn. Gierzwaluwen hebben in Nederland één legsel per jaar, wat betekent dat er na het succesvol uitvliegen van de jongen geen tweede legsel wordt gestart. Als het legsel mislukt, dan kan er wel een vervolglegsel gestart worden. De gierzwaluw broedt in Nederland vooral in steden en dorpen waar genesteld wordt onder dakpannen, in spleten van muren, in spouwmuren, in/op muren achter dakgoten, achter spleten bij regenpijpen, in dakgootbekisting en in het algemeen achter smalle gaten waarachter zich een ruimte bevindt. Ook kunstmatige nestplaatsen, zoals nestkasten en neststenen, worden geaccepteerd. Gierzwaluwen keren vanaf half april terug naar het nest van het vorige jaar. Omdat de oude plek ingeprent was, is het voor een gierzwaluw moeilijk te accepteren als deze niet meer beschikbaar is (bijvoorbeeld door

bouwwerkzaamheden). De oude plek wordt vaak volhardend en langdurig aangevlogen in een poging er toch naar binnen te komen. Als het noodzakelijk is, bijvoorbeeld als nestgelegenheid de beperkende factor is geworden, zijn gierzwaluwen in staat om nieuwe nestplekken te accepteren. Naast het eigenlijke nest is ook de functionele leefomgeving van belang om het nest in stand te houden. Bijvoorbeeld om de kans op predatie te verkleinen. De gierzwaluw stijgt niet op vanuit het nest, maar laat zich eerst vallen om weg te kunnen vliegen. Ook het aanvliegen gebeurt bij voorkeur op hoge snelheid. Om die reden moet onder het nest voldoende vrije ruimte aanwezig zijn (minimaal 2 à 3 meter). De vrije aan- en uitvliegbreedte moet minimaal één meter zijn. In 1994 werd het aantal broedparen in Nederland geschat op 25.000 - 100.000. In 1998 - 2000 werd het aantal broedparen geschat op 30.000 - 60.000. Op basis van onderzoek werd in 2013 - 2015 het aantal broedparen geschat op 40.000 - 60.000 en in 2018-2020 op 45.000 - 70.000. Sovon probeert om de landelijke trend van de gierzwaluw vast te stellen met het programma Meetnet Urbane Soorten (MUS). Sinds de start van MUS door Sovon in 2007, is na twaalf jaar een significante afname in de aantalsontwikkeling te zien. Tellingen van aantallen nesten over langere periodes laten een stabiele populatie zien in enkele kleinere plaatsen. Over de grote steden valt te concluderen dat gierzwaluwen in vooroorlogse binnensteden zijn afgenomen, terwijl ze in de naoorlogse gebieden zijn toegenomen. Gierzwaluwen leven met één of meerdere broedparen bijeen, soms tot wel 30 broedparen in één gebouw. Een kolonie wordt gevormd door een groep bij elkaar in de buurt aanwezige nestplaatsen zoals die ook op de kaarten van de verschillende dorpskernen van het Westland te zien zijn. Een kolonie kan gevestigd zijn in één alleenstaand gebouw op het platteland (bijvoorbeeld een oud gemaal), in de stad (bijvoorbeeld een kerk) of in een verzameling verschillende gebouwen in een wijk, dorp of stad. Een grote kolonie (>50 broedparen) in duurzaam gegarandeerde nestplaatsen kan als een kernpopulatie beschouwd worden, van waaruit nieuwe gebieden verkend en gekoloniseerd kunnen worden.¹

Nederland heeft zich in Europees verband samen met de andere lidstaten gecommitteerd aan het terugdringen van de kooldioxide uitstoot. Dit betekent dat er op dit moment zowel woningen van particulieren als van woningcorporaties geïsoleerd worden. Door de plaatstrouw van een gierzwaluwpaar aan hun nestplaats komen de vogels in de knel wanneer de openingen naar de nestplaatsen worden dichtgemaakt. Dit gebeurt niet met opzet maar omdat bewoners van de te isoleren woningen geen idee hebben dat er zich een nestplaats onder de dakpannen of onder de dakgoot bevindt. De groep vogelliefhebbers die zich het lot van deze vogelsoort aantrekt probeert met het in kaart brengen van de invliegopeningen en nestplaatsen en het benaderen van bewoners met een nestplaats in hun woning ervoor te zorgen dat het bewustzijn over de aanwezigheid van deze vogelsoort toeneemt. De hoop is dat de invliegopeningen en nestplaatsen in de toekomst behouden blijven en dat er plaats en ruimte voor deze fascinerende zomervogel binnen de gemeente Westland beschikbaar blijft.

Samenvatting 2024

De groep tellers die meedoet met het vinden van de invliegopeningen is dit jaar uitgegroeid tot negen personen. Dit heeft er mede toe geleid dat er dit jaar weer meer potentiële nestplaatsen zijn ontdekt dan de afgelopen jaren. Op vrijwel alle dagen dat de gierzwaluwen in Nederland zijn is er door de tellers gezocht naar invliegende gierzwaluwen. De gemeente Westland is in Monster een pilot project voor de ontwikkeling van een Soorten Management Plan gestart. Daarbij is er in de gehele dorpskern met vier personen tegelijk geïnventariseerd. Dit heeft voor een verdubbeling van het aantal gevonden invliegopeningen gezorgd.

2024 Lijkt geen gemakkelijk jaar te zijn geweest voor de gierzwaluw door de uitzonderlijke weersomstandigheden. Aangenaam warm zomerweer bleef lang uit en met name de overvloedige regenval zorgde ervoor dat de beschikbaarheid van voedsel afnam. Er werden bij de bezoeken aan bekende kolonies grote verschillen genoteerd in aanwezige gierzwaluwen. Een enkele keer waren de kolonies zelfs volledig verlaten of bleven de gierzwaluwen wellicht op de nesten zitten. Ook werden er verplaatsingen van groepen gierzwaluwen waargenomen in zuidelijke richting bij naderend slecht

weer en in noordelijke richting bij weersverbeteringen. Er werden zes waarnemingen gedaan van aan gevels hangende gierzwaluwen die om energie te sparen onder dakoverstekken bleven hangen om de nacht door te brengen. Gedrag dat in de voorgaande twee jaren niet eerder was waargenomen. Doordat we vrijwel nergens de nesten van binnen kunnen bekijken blijft het gissen naar de broedresultaten van 2024. In het enige ons bekende nest met een camera binnen het Westland, aan de Kerkstraat 131 in Kwintsheul, bracht het broedpaar twee jongen groot die op 20 juli uitvlogen. Ook werden er jonge gierzwaluwen gezien die in groepen meevlogen en waren er jonge gierzwaluwen zichtbaar voor de openingen van nestkasten. Uit eerder uitgevoerd onderzoek² blijkt dat voorzichtigheid is geboden bij het leggen van relaties tussen broedsucces en het weer. Het succes is mede afhankelijk van de familie grootte. Lack beschrijft dat in alle onderzoeksjaren een enkel jong altijd succesvol werd grootgebracht, in de twee onderzoeksjaren met het slechtste weer overleefde de helft en een derde van de jongen³.

Doel:

Het doel van de onderzoeksinspanning is inzicht te krijgen in de locatie van nestplaatsen. Met deze rapportage in de hand kan de onwetendheid over waar deze vogelsoort zijn nest maakt worden tegen gegaan. Zo kan er in samenspraak met architecten, de gemeente, projectontwikkelaars, aannemers en bouwers een start worden gemaakt met een pro-actievere bescherming van deze vogelsoort. Het is de bedoeling dat in de toekomstige omgevingsvisie en omgevingsplannen rekening wordt gehouden met dakbroedende vogelsoorten zoals de gierzwaluw.

Methode:

De inventarisatie is uitgevoerd door in de avonduren per fiets de verschillende dorpskernen in het Westland te doorkruisen. Als er gierzwaluwen worden aangetroffen wordt er gepost om invliegende gierzwaluwen te ontdekken. De aanwezigheid van nestplaatsen wordt duidelijk doordat er groepen gierzwaluwen aan het einde van de dag boven de nestplaatsen rondcirkelen. Dit zijn vaak groepen jonge vogels die zelf nog geen nest hebben maar contact zoeken met gierzwaluwen die zich op de nesten bevinden. De nesten bevinden zich in de meeste gevallen onder de dakpannen, in speciaal voor dit doel ingemetselde neststenen of in opgehangen nestkasten. De nesten worden van onderaf ingevlogen, meestal door een kleine opening tussen de gevel en de kantpannen aan de kopse kant van woningen. Alleen volledig in een invliegopening verdwijnende vogels zijn geteld als invlieger. Jonge vogels die aan de invliegopeningen hangen en daarna weer wegvliegen, de zogenaamde 'bangers', zijn niet meegenomen in de telling. Bij aan twee zijden van een schoorsteen invliegende vogels is een dubbeltelling gedaan. In uitzonderlijke gevallen zijn drie of vier nestplaatsen in één gevel geteld. Ook werd een enkele nestplaats genoteerd bij het horen roepen van zwaluwen van onder de dakpannen. Daarbij werd gebruik gemaakt van een met de mobiele telefoon afgespeelde roep waarop de vogels reageren. Solitaire dieren kunnen gerekend zijn als broedpaar, maar ook is het mogelijk dat van dezelfde invliegopening meerdere broedparen gebruik maken. Het is dus goed mogelijk dat het reële aantal broedplaatsen afwijkt van wat er gepresenteerd wordt in dit rapport. Bovendien is het onmogelijk om alle nestplaatsen te ontdekken gezien de onoverzichtelijkheid van het stedelijke gebied. Deze inventarisatie geeft een goede indruk van de broedlocaties van de gierzwaluw in de gemeente Westland.

De waarnemingen zijn gedaan door negen deelnemers die alle dorpskernen binnen de gemeente Westland meerdere malen gedurende het broedseizoen hebben bezocht.

Er zijn op een aantal plaatsen in het Westland neststenen ingebouwd in gevels of nestkasten opgehangen. In bijlage 2 bij deze rapportage is een overzicht opgenomen met de locaties. In het broedseizoen van dit jaar (2024) is er meer inzicht verkregen over de bezetting van met name de neststenen die in Wateringen zijn ingebouwd.

Bij onderzoek naar de bouwjaren van de woningen waarin de openingen zijn aangetroffen wordt duidelijk dat in woningen met bouwjaren na 1990 er vrijwel geen mogelijkheden zijn voor nestplaatsen van gierzwaluwen. Zie bijlage 1.

Andere invliegopeningen bevinden zich onder dakgoten waar vaak bij de hemelwaterafvoer een opening zit om in te kunnen vliegen.

In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van alle in de afgelopen drie jaar gevonden invliegopeningen en nestplaatsen. In rood zijn de huisnummers aangegeven die dit jaar niet herbevestigd konden worden.

Onderzoeksgebied en periodisering:

Onderzoeksgebied: gemeente Westland, Zuid-Holland met een oppervlakte van 90 km².

Onderzochte dorpskernen: De Lier, 's-Gravenzande, Heenweg, Honselersdijk, Kwintshul, Maasdijk, Monster, Naaldwijk, Poeldijk, Ter Heijde en Wateringen.

Dit jaar kwam de eerste melding van foeragerende gierzwaluwen in de gemeente Westland binnen op 21 april. Er werden enkele exemplaren gezien bij 'Het Kraaiennest', een natuur- en recreatiegebied bij De Lier. De eerste invliegende gierzwaluw werd op 29 april in de Pieterstraat 50-52 gezien om 21:05 h. De laatste melding van een overvliegende gierzwaluw werd gedaan boven Monster op 29 augustus om 16:32 h.

De negen tellers zijn dit jaar op vrijwel iedere dag van het gierzwaluwseizoen actief geweest om nestplaatsen te vinden.

Resultaten:

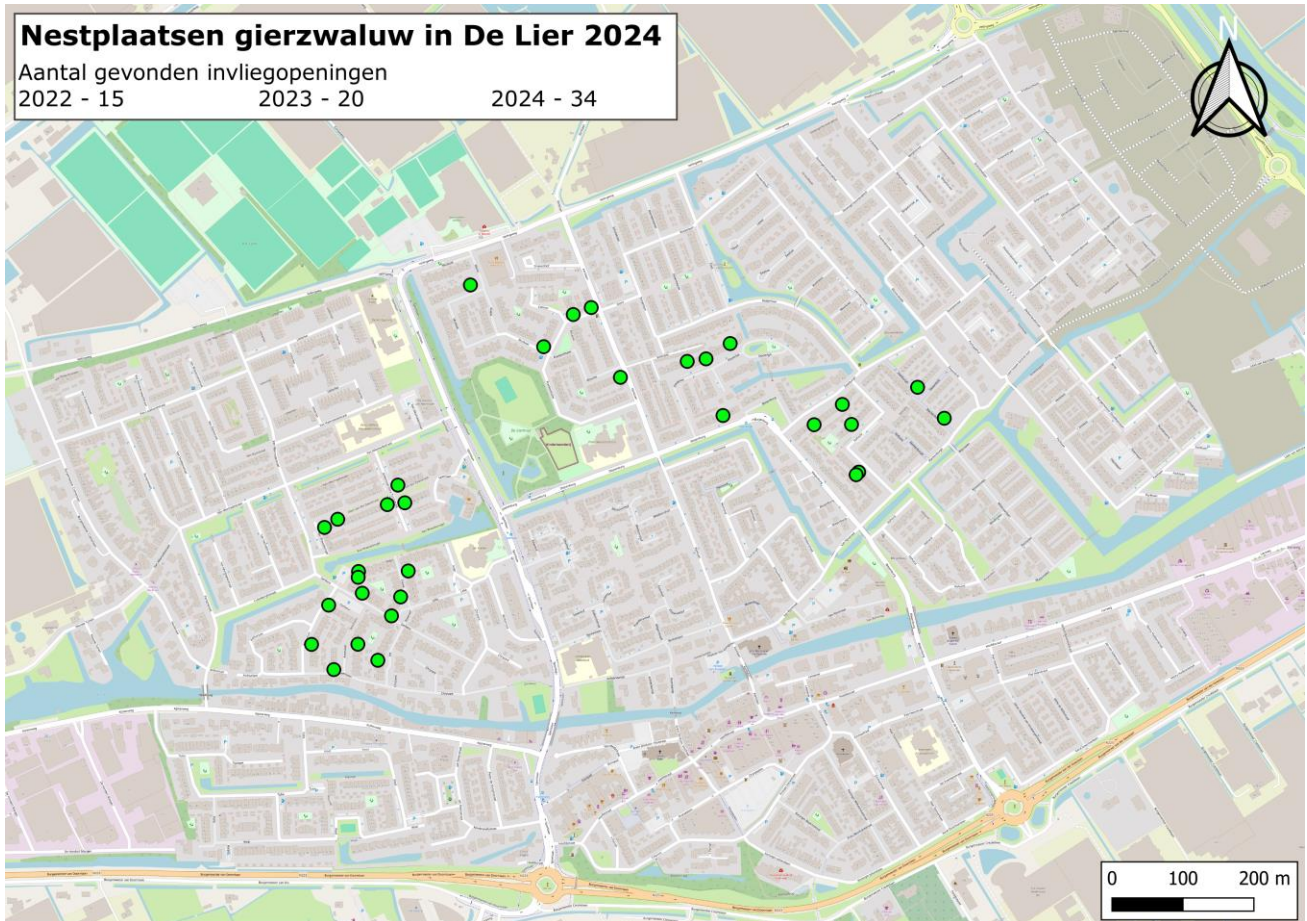
NK = Nestkast

24-26 = grens van de woning met huisnummers 24 en 26. Vaak bevindt zich op de grens van twee woningen een hemelwaterafvoer of verspringt de dakgoot iets. Daardoor is er op die plaats een opening aanwezig die door de gierzwaluwen wordt gebruikt als invliegopening.

Een leeg veld achter een straatnaam betekent dat de in deze straat eerder aangetroffen invliegopening(en) dit jaar niet herbevestigd werd(en).

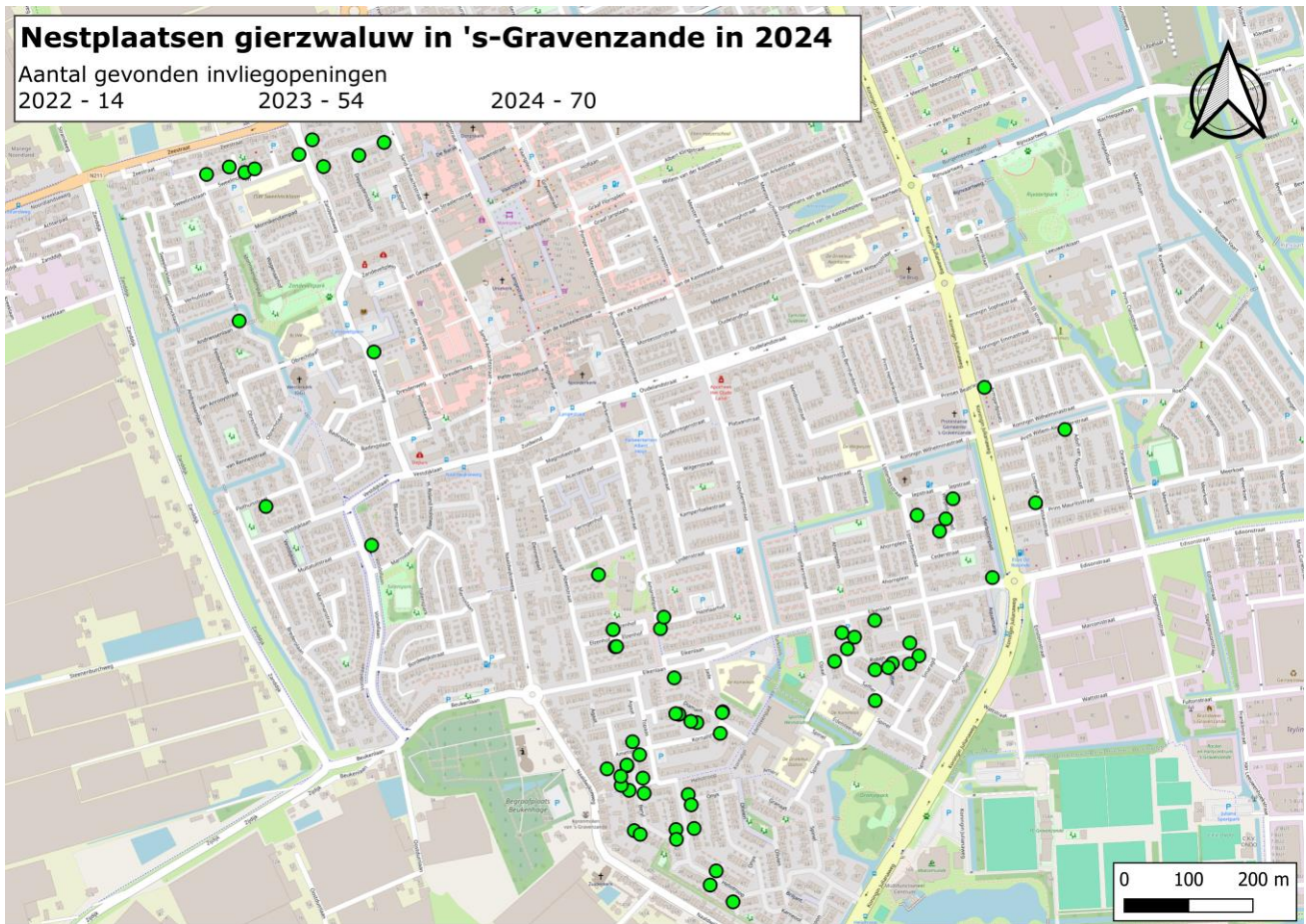
NK L of R. Bij een aantal woningen in Ter Heijde zijn twee nestkasten opgehangen per woning. L of R betekent linker of rechter nestkast.

In totaal zijn er in 2024 468 nestplaatsen door de verschillende deelnemers geregistreerd. Een toename ten opzichte van de 343 gevonden invliegopeningen van 2023. De waarnemingen zijn per onderzochte dorpskern geïventariseerd.

DE LIER	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024
	Doys van der Doesstraat	33/2/8/30/32
	Rozenerf	1
Aantal nestplaatsen	Gerbera	49/51/57/32
	Fresia	1/16/
	Iris	16
	Anjer	49/51
2022 - 15	Van Rheedesingel	
	Anthurium	13/18
2023 - 20	Muskaat	81
	Colman	2
2024 - 34	Kerklaan	51
	Zwetburgh	12/26/
	Anemoon	13
	Uitterlier	
	Hofzicht	13(2x)/33
	Oosterlee	33/41/49
	Bleijenburg	178
	Alicante	1

	Frankenthaler	5
	Swaandrift	17
	Markenborgh	63

'S-GRAVENZANDE	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024
	Zandeveltweg	1/15/
	Sweelincklaan	2/24/26/32/44/
	Vondellaan	17
	Diepenbrocklaan	52
	Eikentlaan	38/80/82
	Robijn	11/17/55/61/12/18/20/28
	Pijperplein	
	Saffier	11/37/
Aantal nestplaatsen	Felderhofstraat	
	Andriessenlaan	2
2022 - 14	Sand-Ambachtstraat	15
	Koningin Julianaweg	
2023 - 54	Flothuisstraat	11
	Vestdijklaan	

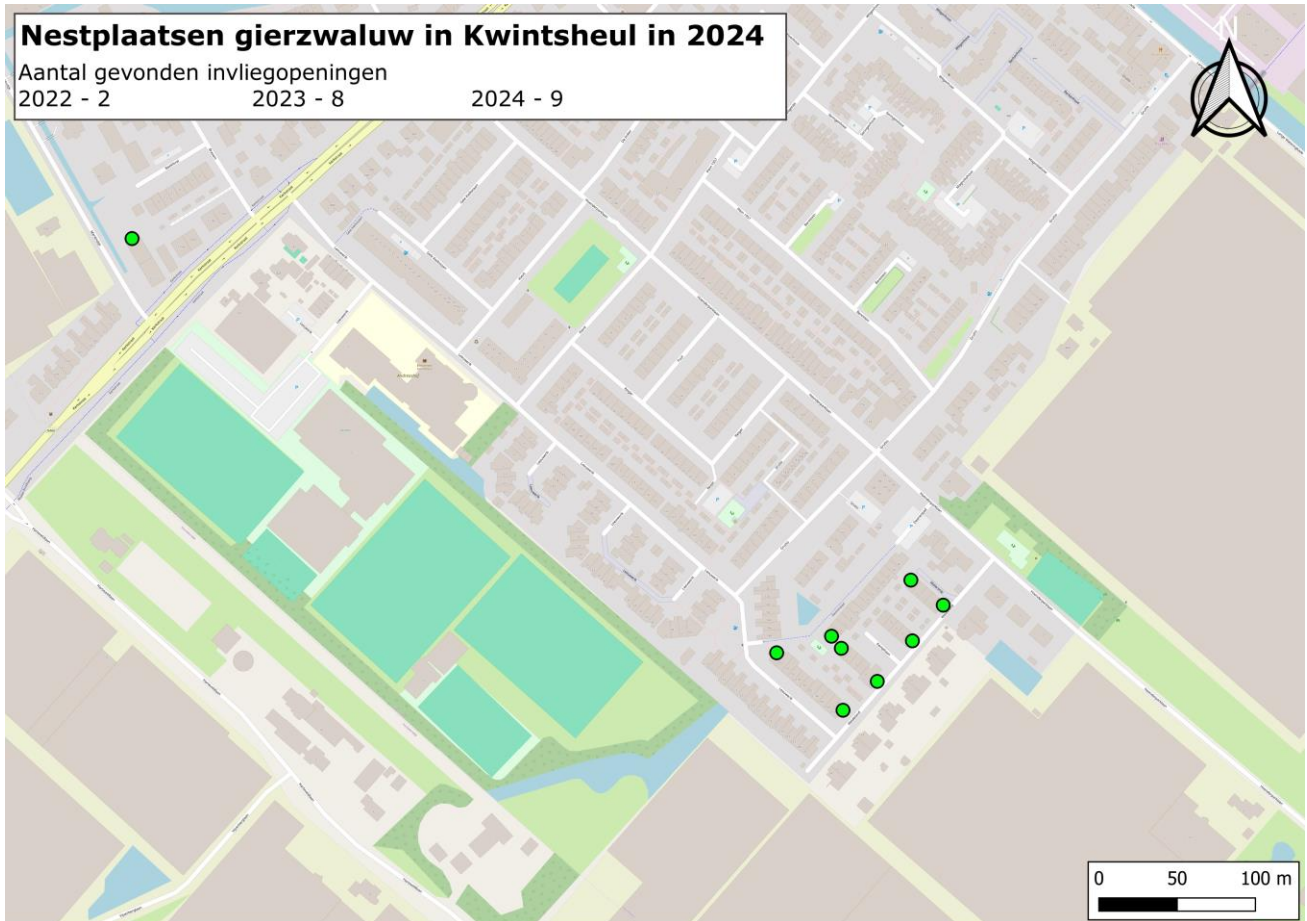
2024 - 69	Diamant	17/26/28/34/36
	Heliotroop	27/29/41/67/2/34/36/66/82
	Topaas	2/14/
	Hazelaarhof	61
	Elzenhof	13/14/16(2x)
	Amandelpad	15
	Iepstraat	
	Wegedoornpad	2/24/26
	Kornalijn	17(2x)/42
	Prins Mauritsstraat	13
	Agaat	
	Beryl	2/24/26
	Ametist	1/5/7(2x)/17/2
	Jan van Nassastraat	13/14
	Lijsterbesstraat	9
	Vlierboompad	26
	Abeelstraat	1
	Adolf van Nassastraat	2

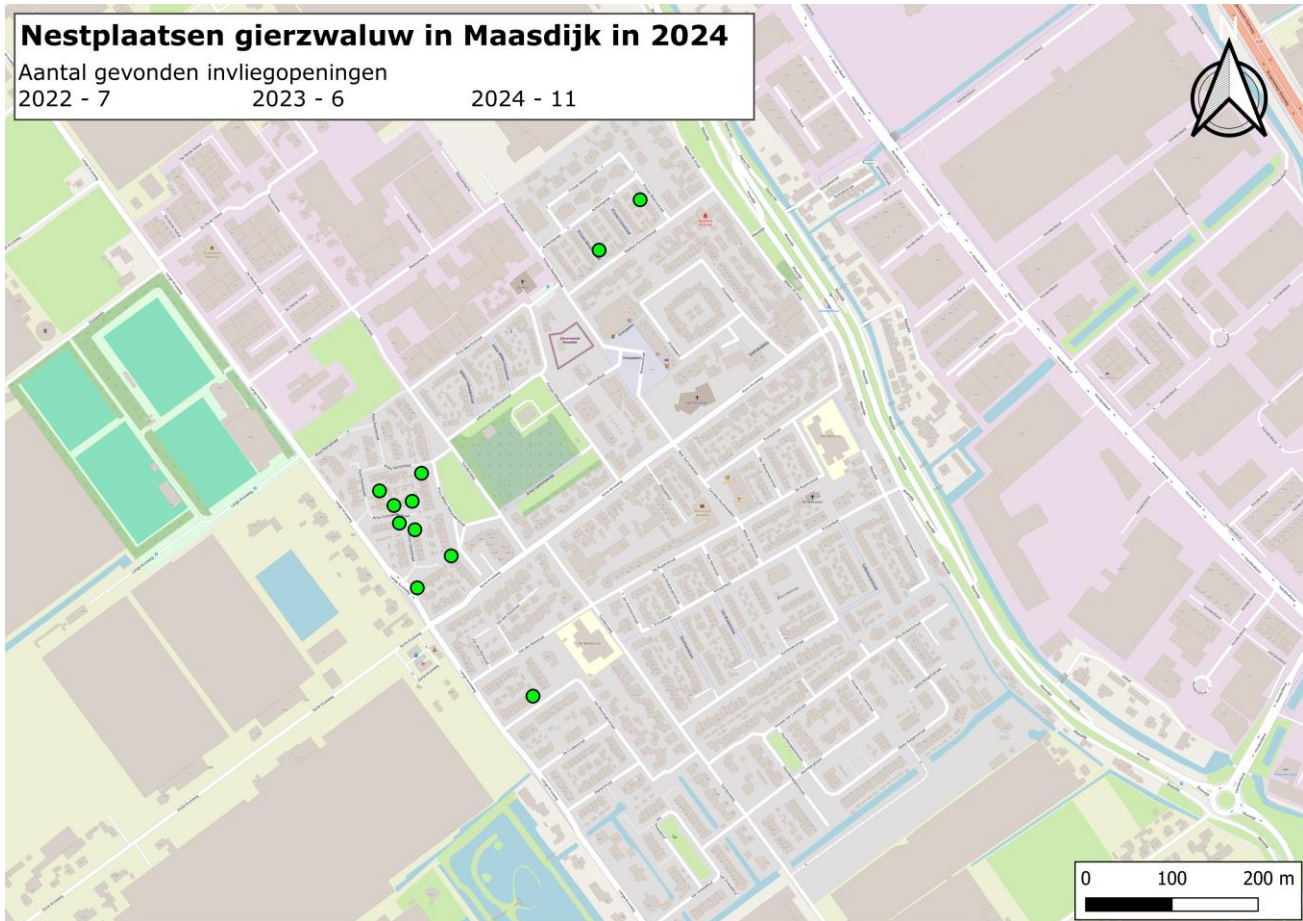
HEENWEG	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024
Aantal nestplaatsen		
2022 - 4	Anjerstraat	2
2023 - 4	Gerberastraat	16
2024 - 3	Hyacinthstraat	15

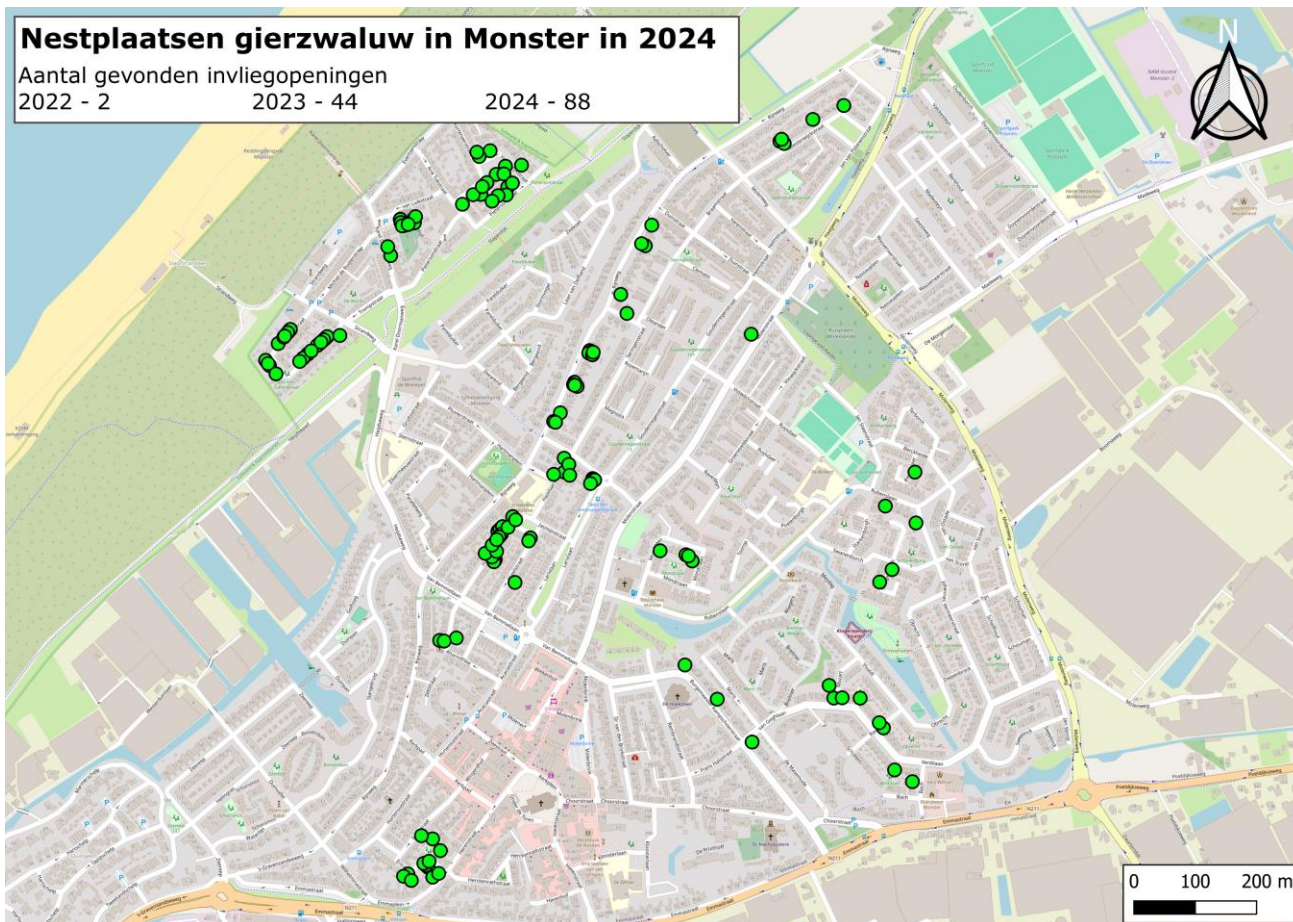
HONSELERSDIJK	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024
Aantal nestplaatsen	Kraaijesteijn	34/48/52/62
2022 - 18	Biesbos	1
2023 - 10	Elisabethvloed	17
2024 - 14	Dijkstraat	5a/7
	Hofzicht	6/20/22/30/32
	Groenelaan	10

KWINTSHEUL	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024
Aantal nestplaatsen	Zwanenpad	2
2022 - 2	Kemphaan	1/13/10
2023 - 8	Watersnip	1/9/
2024 - 9	Leeuwerik	150/170
	Reiger	
	Kerkstraat	131(NK)

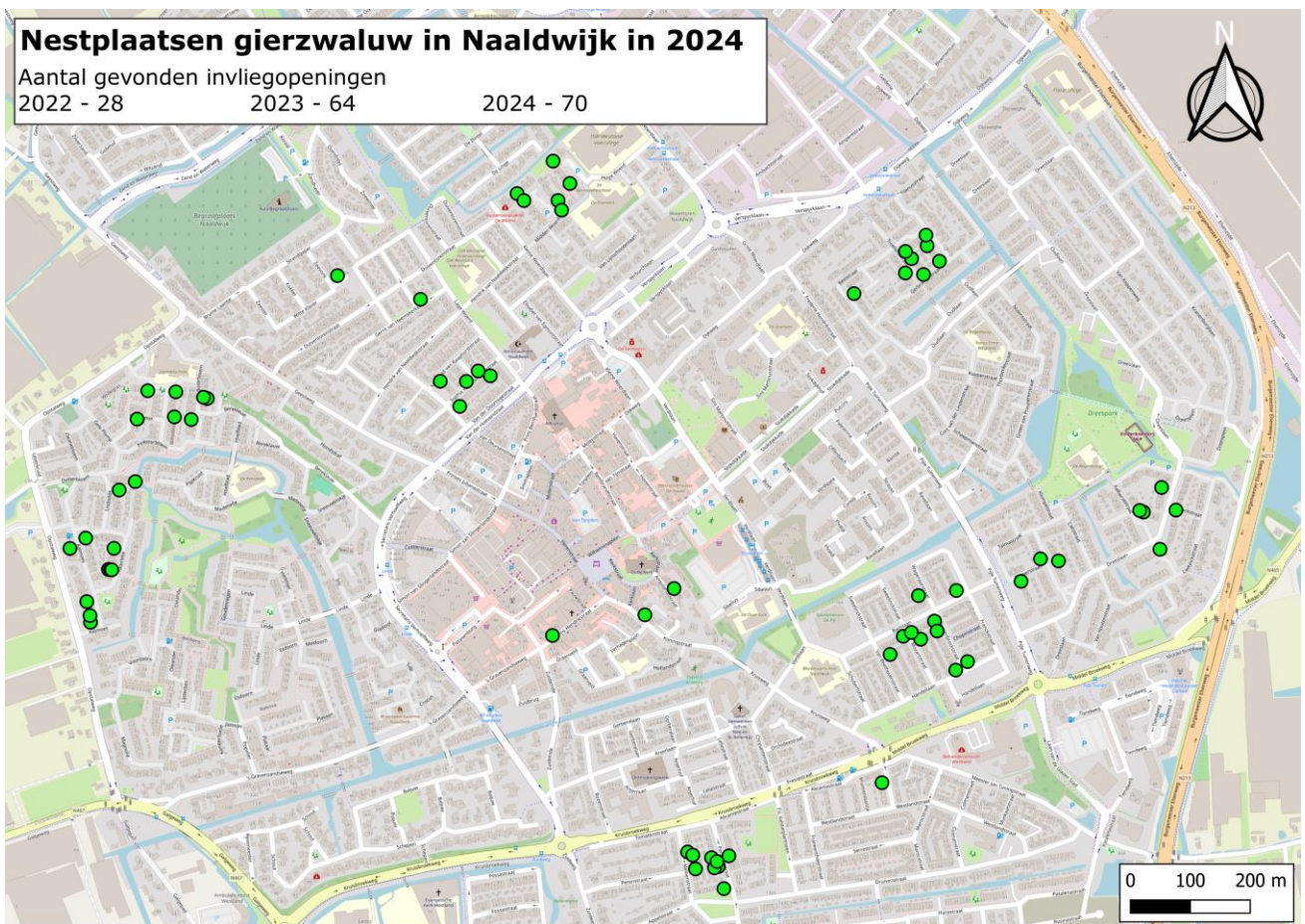

MAASDIJK	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024
Aantal nestplaatsen	Prins Clausstraat	2/26/
2022 - 7	Prins Constantijnstraat	1/7/12/
2023 - 6	van Beuningenstraat	15
2024 - 11	Prins Willem-Alexanderstraat	15/47
	Prins Florisstraat	8
	Prinses Beatrixstraat	7-9/
	Prinses Margrietstraat	2-4/

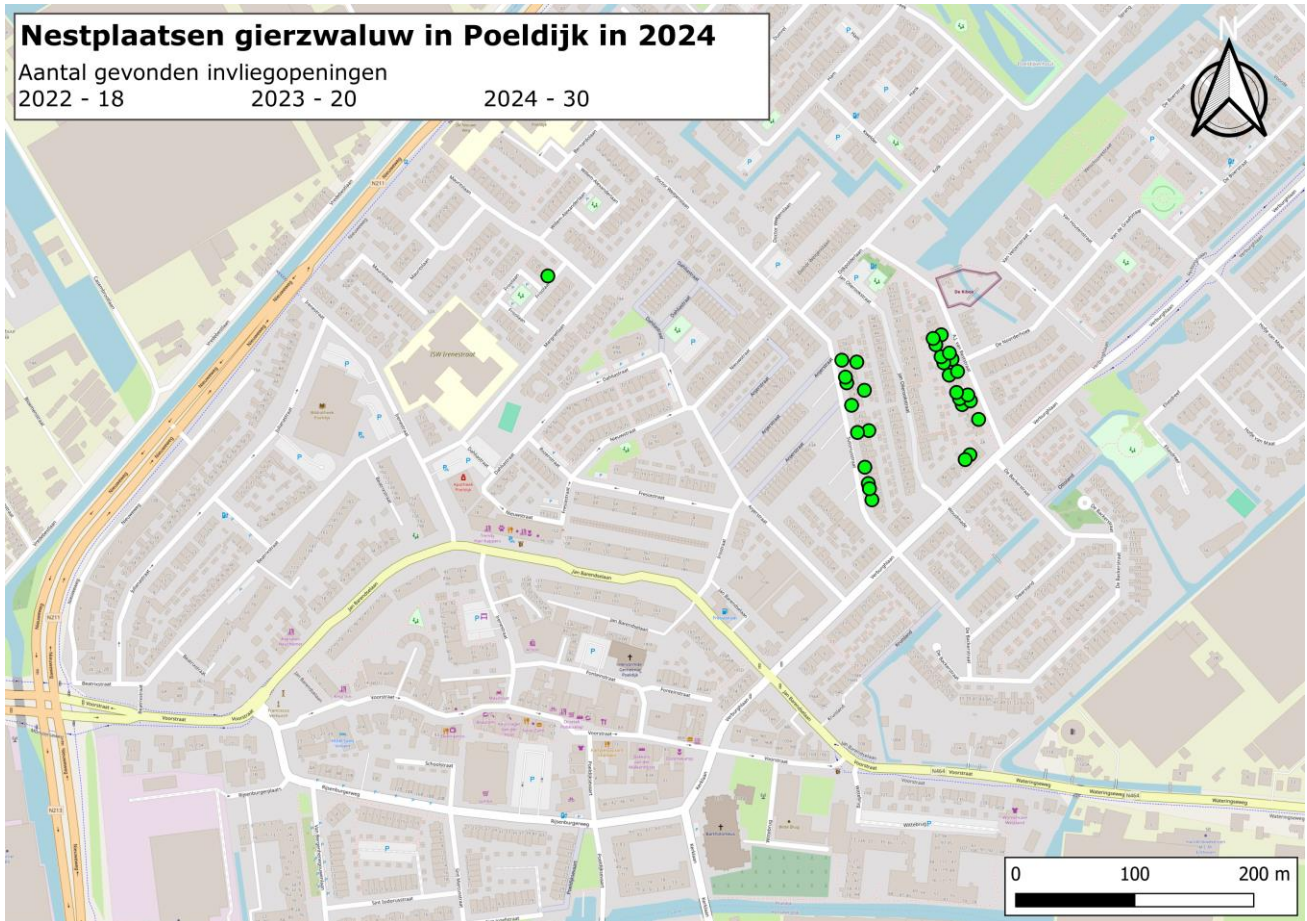
MONSTER	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024
	Ericahof	3/5/4/
	Hazelaarstraat	17/19(2x)/19-21/21-23/47(2x)/18/22-24/26-28
	Hazelaarstraat	28-30/30(2x)/32/32-34/34-36/40-42(2x)
Aantal nestplaatsen	Hazelaarplein	1(2x)
	Abeelstraat	13
	Geerbronhof	1/3/9/2(2x)/4/6
2022 - 29	Rijnweg	177(2x)/193(3x)/195/209(3x)
	Rijnweg	211(3x)/225/251(2x)257
2023 - 44	Taets van Amerongenstraat	6(4x)/18/20
	Johannes Vermeerstraat	6
2024 - 88	Verdilaan	15/17(NK)/25/43(NK)/45/72
	Geesterwijckstraat	16/18(2x)36/52
	Bach	2
	Zeedistelstraat	1
	Molenstraat	212
	Herenstraat	55/57
	Ericastraat	16c

	Rubenslaan	30
	Mozart	1
	Meidoornstraat	11
	Kampschöerstraat	32/54/74
	Mondriaan	16/34/38/40/42
	Slangenburch	7(NK)
	Swanenburch	16(NK)
	Ahornstraat	21/16(2x)/
	Beuckelaar	5-6/

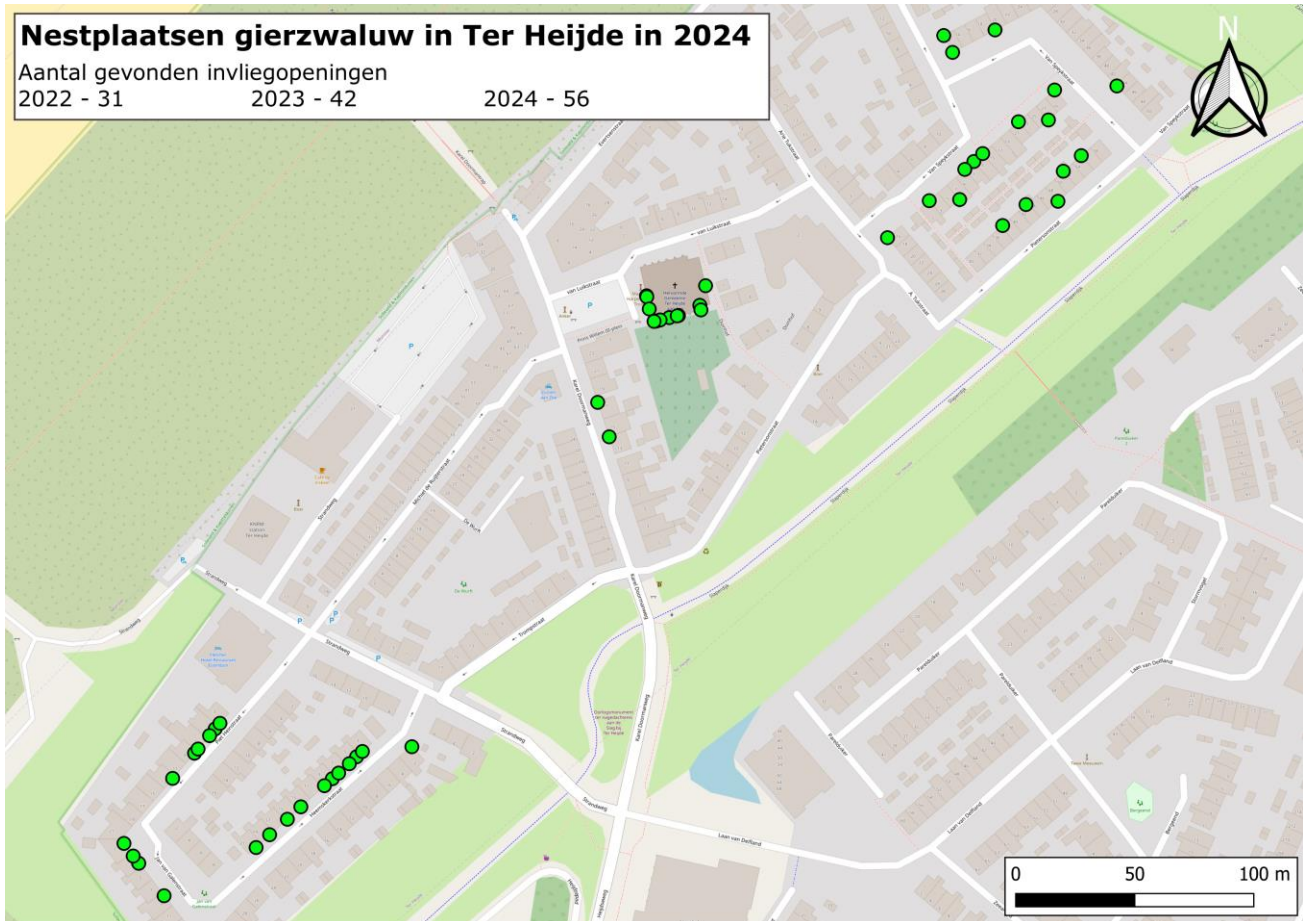

NAALDWIJK	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024
	Bachlaan	30/32/44
	Diepenbrockstraat	2/24/
	Van Beethovenstraat	1
	Midden Woerd	15/17/43/45
	Beatrix van Liesveldstraat	2
	Perzikenstraat	15/16-18/20/20-22/22-24(2x)
	Druivenstraat	144
	Tilanusstraat	11

	Troelstrastraat	1/2/12/
	Beelstraat	62/84/98
	Prins Hendrikstraat	42(3x)
Aantal nestplaatsen	Hoge Woerd	12/24/
	Händellaan	1
2022 - 28	Lisdodde	40
	Aalbersestraat	10/12/
2023 - 64	Dreeslaan	66/90/92
	Schubertstraat	1
2024 - 70	Wagenaarstraat	1/2/42/
	Waterlelie	13(3x)/25
	Kalmoes	3/7/15/33/38
	Dotterbloem	26
	Paardenbloem	32
	Boterbloem	9/22/24
	Wollegras	37
	Dovenetel	18
	Mozartstraat	1
	Sophia van Teylingenstraat	44
	Simon van Arkelstraat	2
	Gerbrandystraat	
	Sweelinckstraat	
	Heilige Geest Hofje	10
	Meloenstraat	9/11-13/19-21
	Burgerstraat	1
	Ruys de Beerenbrouckstraat	16
	Zeevonk	11
	Koningstraat	13
	Karel Wiersmastraat	2
	Machteld van Raaphorststraat	2

POELDIJK	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024
Aantal nestplaatsen	Sutoriusstraat	5/9/11/17/29(2x)/37/41/45/47/51/53
2022 - 18	Verburghlaan	50-52/52-54
2023 - 20	A.J. van Reststraat	4-6/10-12(2x)/12-14(2x)/14/18-20(2x)
2024 - 30	A.J. van Reststraat	22-24(2x)/24-26(2x)/30(2x)/28-30
	Jan Barendselaan	
	Nieuwstraat	
	Frisolaan	30

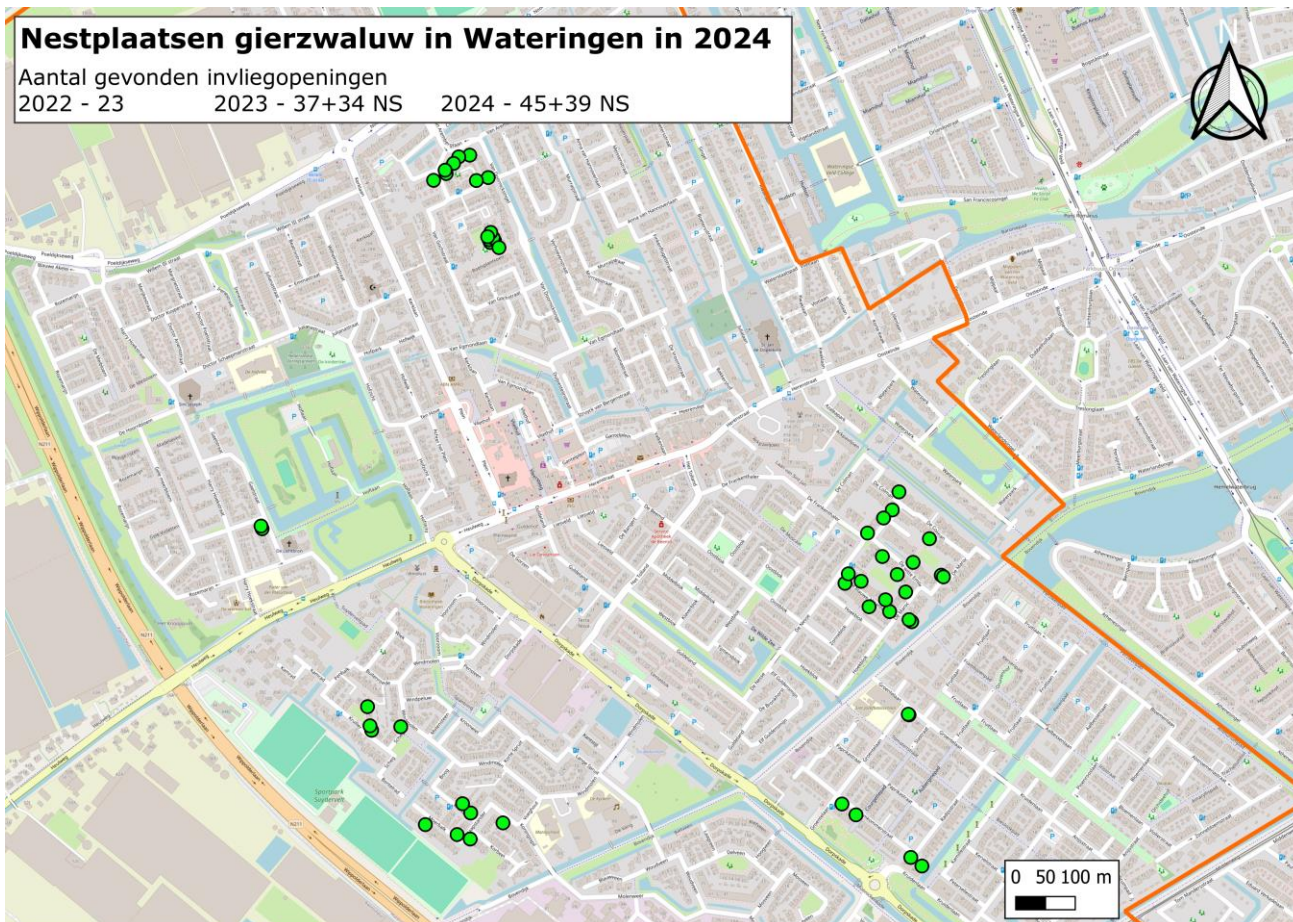
TER HEIJDE	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024
	Piersonstraat	36-38/46-48/50-52/54-56
Aantal nestplaatsen	van Speykstraat	1-3/5-7/9-11/11-13/13-15/21-23/23-25/25-27
	van Speykstraat	29/12(2x)/18-20/42-44/44-46
	Piet Heinstraat	Nestkasten 3/5L/5R/7L/9R/13
2022 - 31	Heemskerkstraat	NK 3/5R/5L/7/9L/9R/13/15L/19/21 + huisnr 2
2023 - 42	Kerkgebouw	14 mogelijke nestplaatsen waarvan 5 NK
2024 - 56	Jan van Galenstraat	Nestkasten 1/3L/3R/9R
	Karel Doormanweg	13-15/17
	Arie Tukstraat	16

Foto 2. Invliegopeningen kerk Ter Heijde. Drie openingen zijn niet zichtbaar op de foto. Deze bevinden zich aan de achterzijde van de kerk. (Foto M. Verschoor)

Nestplaatsen gierzwaluw in Wateringen in 2024

Aantal gevonden invliegopeningen
 2022 - 23 2023 - 37+34 NS 2024 - 45+39 NS

WATERINGEN	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2024
	Blauwe Alicante	1/35/2/8/24
	van de Kerckhovestraat	1-3/7/9/29
Aantal nestplaatsen	van Aremberglaan	2/6/
2022 - 23	De Maroc	13(2x)/2/14/16(2x)
2023 - 37	Komkommerstraat 8-23	17 invliegers in 18 verschillende neststenen
plus 34	Komkommerstraat 36-51	18 invliegers in 18 verschillende neststenen
Neststenen bezet	Groentelaan 38-90	3 invliegers waargenomen in 14 neststenen
in 2023	Pepermuntstraat 10-25	1 invlieger waargenomen in 15 neststenen
	Peterseliestraat 2-32	0 invlieger waargenomen in 18 neststenen
	Kruidenlaan 1-51	0 invlieger waargenomen in 32 neststenen
2024 - 45	Perzikepad 17-73	0 invlieger waargenomen in 42 neststenen
plus 39	van Gochstraat	
Neststenen bezet	De Colman	47/69/16
in 2024	Kruiwier	15/25/27/36
	Moerbalk	8
	Kruisbalk	9
	Kaapstander	16/26
	Korbeel	2

	Koningsspil	
	Gaelstraat	22/24
	De witte Emile	1/11/13/25/6
	Scheg	2
	Roelsplantsoen	37/38-39(2x)/39-40(2x)/43
	Van Doornicksingel	14
	Van der Meerstraat	18

Waar bevinden zich de invliegopeningen en nestplaatsen in het Westland?

In Nederland is de gierwaluw een uitgesproken stadsvogel, die zich heeft aangepast aan de menselijke omgeving en nagenoeg uitsluitend in gebouwen nestelt. Nesten komen voor in muren, op kozijnen en op randen in spouwen die via gaten van buiten af bereikbaar zijn, op muren achter dakgoten, enz. Gierwaluwen broeden ook onder daken waar ze naar binnen kunnen via spleten en kieren, bij voorbeeld bij scheefliggende dakpannen of niet goed aansluitend dakzink. Ze maken dan een nest op de panlatten². Het valt op dat de meeste nesten in het Westland zich bevinden aan de kopse kanten van woonblokken waar tussen de gevel en de kantpannen een invliegopening zit. Zie foto 2.

Foto 3, invliegende gierwaluw aan de Zeevonk te Naaldwijk. (Foto A. van Uffelen)

Foto 4, boven links. Nestplaats onder een niet goed aansluitende dakpan in de Opstalwijk in Naaldwijk. Foto 5, boven rechts. Nestplaats op de grens van twee woningen in de Hazelaarstraat in Monster. Foto 6, onder links. In de 's-Gravensandse edelstenenbuurt zijn vrijwel alle nestplaatsen toegankelijk door deze schoorsteenconstructie. Het dakzink wijkt iets van de gevel en zorgt ervoor dat de gierzwaluwen een ingang hebben. Foto 7, onder rechts. Opening op de dakhoek bij de verbinding van het metselwerk, kantpannen en dakgoot in de Hazelaarstraat in Monster. (Foto's M. Verschoor)

Ontwikkelingen in 2024

Er zijn dit jaar op een aantal plaatsen nieuwe nestkasten opgehangen. Enthousiast gemaakt door een van de gierzwaluwteilers zijn er aan de Moerbalk 26 in Wieringen twee houtbetonnen kasten NKGZ10 aan de kopgevel bevestigd. Zie foto 7. Naar aanleiding van een melding bij de omgevingsdienst vorig jaar zijn er aan de Heijdsseweg in Monster twee kasten van het type Waveka 17A met drie invliegopeningen opgehangen. Verder zijn er verschillende nieuwe en ook bezette kasten ontdekt op verschillende locaties in het Westland. Daarnaast loopt er op dit moment een door de gemeente geïnitieerde actie om komende winter op verschillende plaatsen nestkasten op te hangen. Details hierover zijn nog niet bekend.

Drie maal werd er door verschillende teilers van de gierzwaluwgroep een excursie voor geïnteresseerden gehouden. Een leuke ervaring om onze kennis en kunde te delen.

Ook in 2024 werd er een melding gedaan bij de Omgevingsdienst van een dichtgemaakte invliegopening in Monster. Het vernietigen van nestplaatsen is verboden. De opening moet worden hersteld.

Foto 8, links. De twee nieuw opgehangen nestkasten in Wateringen. (Foto M. Verschoor) Foto 9, rechts. Invliegende gierzwaluw in een nestkast aan de Hervormde Kerk in Ter Heijde. (Foto A. van Uffelen).

Bedreigingen

Er zijn sterke vermoedens dat sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw de populatie gierzwaluwen in Nederland mogelijk met meer dan de helft is afgenomen; vooral door sloop en renovatie van gebouwen en woningen en volstrekt ontoereikende compensatie door kunstnesten. Dat proces gaat momenteel flink versneld verder door de geplande verduurzaming van de woning- en bouwvoorraad in het kader van "klimaatneutraal" en "van het gas af". Wel is sindsdien de beschermingswetgeving sterk verbeterd maar aanwijzingen voor herstel van de populatie zijn er nog steeds niet.

Andere bedreigingen zijn waarschijnlijk de effecten van klimaatontwrichting, insectensterfte, oude en nieuwe pesticiden en het verdwijnen van voedselgebieden in de Afrikaanse overwinteringgebieden.

Om het belang van de nestplaatsen te onderstrepen en de situatie vanuit het oogpunt van de gierzwaluw te bekijken verwijs ik graag naar wat J. Langenbach schreef in *Twirre natuur in Fryslân* Jaargang 23, 2013, nummer 2.

Het nest is alles

“De belangrijkste gebeurtenis in het leven van een Gierzwaluw is ongetwijfeld de ontdekking van een geschikte nestplaats.” Deze stelling van onderzoeker Ulrich Tigges wordt in de dagelijkse praktijk van nestbescherming keer op keer bevestigd en geïllustreerd. Voor een nestplaats wordt alles gedaan, want het is een plek voor het leven die vaak door vele generaties achtereen benut wordt. Weken-, maanden-, soms jarenlange zoektochten worden er aan besteed, tot aan uren durende gevechten met indringers toe. Behoud van geschikte nestplaatsen zou dus topprioriteit moeten zijn. Maar het bestand aan bestaande nesten is in principe afnemend. Op den duur worden alle huizen dicht gepurd. Door isolatie, modernisering, renovatie en sloop zullen de traditionele nestplaatsen in muurspleten, achter dakpannen en op muurplaten geleidelijk aan allemaal verdwijnen. De wet- en regelgeving die beoogt om deze verloren nestplaatsen te compenseren functioneert onvoldoende. Vervanging door veroudering van nieuwere wijken biedt ook onvoldoende compensatie. Het moet dus anders, de Gierzwaluw moet worden “omgeschoold.” Structureel, op grote schaal en professioneel integreren van kunstnesten in nieuw- en verbouw lijkt de enige mogelijkheid om het voortgaande verlies van geschikte nestgelegenheid voldoende te compenseren. Elke geschikte gevel (of een bepaald percentage) zou standaard en verplicht van neststenen moeten worden voorzien. De kennis en kunde daarvoor is ruimschoots aanwezig (Mourmans-Leinders 2005)⁴ en behoeft slechts te worden toegepast. Alleen dat lijkt voldoende om de evolutie van de Gierzwaluw een versnelde wending te geven zodat hij/zij “automatisch,” zonder lokgeluiden naar een duurzaam ingemetselde neststeen

gaat zoeken en niet langer naar een verzakte dakpan of een hoekje uit een nokpan van een slecht geïsoleerd huis.

Wij hopen dat dit rapport een aanzet zal geven tot een dialoog tussen de partijen die betrokken zijn bij woningontwerp, woningbouw, renovatie en isolatie. Naast de betrokken partijen willen we ook bij de gemeente Westland bepleiten dat er na invoering van de nieuwe Omgevingswet bij het opstellen van de omgevingsvisie, omgevingsplannen en soortenmanagementplannen ruimte wordt vrij gemaakt voor gierzwaluwen, andere dakbroedende vogelsoorten en vleermuizen. Te denken valt dan aan het opnemen van normen bij ver- en nieuwbouw. Er kan gekozen worden voor alle geschikte plekken of een X percentage. Daar wil Natuurlijk Westland graag het gesprek over aangaan en onze expertise delen.

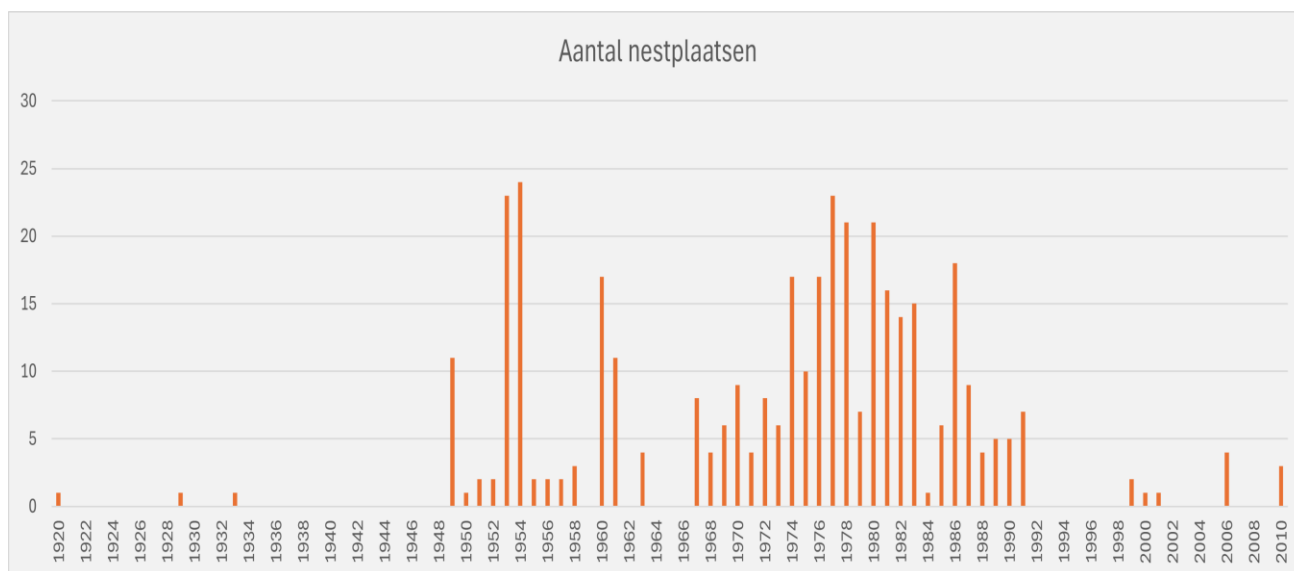
De bewustwording van de aanwezigheid van deze vogels heeft met dit rapport in ieder geval een goede start gemaakt. Het integreren van kunstnesten in nieuwbouw en bij renovatie moet een vanzelfsprekendheid worden.

Dankbetuiging

Zonder de enthousiaste deelneming van liefhebbers en tellers A. van Uffelen, G. Dijkstra, T. van Koppen, R. Noort, G. van Nieuwkerk, H. Verhagen, D. Taheij, J. Koen, en J. Hamer was het onmogelijk geweest deze rapportage te schrijven. Veel dank voor jullie inzet, waarnemingen en hulp bij het verwerken van alle gegevens.

Dank gaat ook uit naar G. van Poelgeest voor zijn ondersteuning vanuit de organisatie Natuurlijk Delfland, en ten slotte dank aan J. Langenbach voor het gebruik van zijn zeer informatieve gierzwaluw.website.

Bijlage 1. Bouwjaren van de woningen waarin nesten in 2024 zijn aangetroffen.

De woning aan het Heilige Geest Hofje 10 in Naaldwijk met als bouwjaar 1496 en de woning aan de Kerkstraat 129 in Kwintsheul (1855) zijn niet opgenomen in dit diagram.

Bijlage 2. Nestkasten/Neststenen gemeente Westland 2024

NESTKASTEN EN NESTSTENEN IN DE GEMEENTE WESTLAND								
PLAATS	STRAAT	AANTAL	STEEN/KAST	ORIËNTATIE	BEZETTING 2024	TYPE	JAARTAL	EIGENAAR
DE LIER	Anemoon 15	1	nestkast					Particulier
	Vredekerk	2	nestkast	O		zelfbouw	2023	Particulier
	Rosmolen 2	4	nestkast	ZO		hout-zelfbouw	2023	Particulier
	Zwetburgh	3	nestkast	NO		Hout	2024	Particulier
S-GRAVENZANDE								
HEENWEG	Leonard Roggeveenstraat	2	neststeen	O			2024	Nieuwbouw
HONSELERSDIJK								
KWINTSHEUL	Grutto	27	nestkast				2022	Wonen Wateringen
	Berestein	15	nestkast				2022	Wonen Wateringen
	Hoenderparklaan	10	nestkast				2022	Wonen Wateringen
	Kievit	18	nestkast	NW en NO			2022	Wonen Wateringen
	Leeuwerik	10	nestkast				2022	Wonen Wateringen
MAASDIJK								
MONSTER	Verdilaan 17, 45 en 61	3	nestkast	1ZO 1W	Nr 45 bezet	NKGZ10	2022	Arcade
	Rijnweg 284	1	nestkast	NO		NKGZ10	2022	Particulier
	Voswijkstraat 14	2	nestkast	NW		Zelfbouw-hout	2019?	Particulier
	van Goghlaan	1	nestkast	ZW		NKGZ10	2022	Arcade
	Choorstraat 16	2	nestkast	Z		Hout		
	Molenstraat 129	1	nestkast	NNO		NKGZ10	2022	Particulier
	Hazelaarstraat 29	1	nestkast	ZO		NKGZ10	2023	Particulier
	Hazelaarstraat 22	3	nestkast	ZO		Zelfbouw-hout		Particulier
	Slangenburgh 7	1	nestkast	ZO	1xinvl. 13-6-'24	NKGZ10	2023	Particulier
	Swanenburch 16	1	nestkast	WNW	1xinvl. 13-6-'24	NKGZ10	2023	Particulier
	Starkenborgh 3	1	nestkast	NNO		NKGZ10	2023	Particulier
	Poelenburgh 1	4	neststeen	NW			?	Basischool
	Burg Kampschöerstraat	1	nestkast	NO		hout	?	Particulier
	Heijdseweg 1	2	nestkast	ZW		Waveka 17A	45383	Particulier
	Kloosterlaan 53	15	nestkast	Z		hout	45474	?
NAALDWIJK	De Dommel	62	neststeen	NO			2005	Particulier
	De Schie	16	neststeen	NO			2005	
	De Gouwe	14	neststeen	NNW-ONO			2005	
	Verdilaan	11	nestkast	NW-NO		hout gz/vlm 1 x neststeen	2017	Gemeentehuis
	Meloenstraat 28	3	nestkast	O		zelfbouw hout	44621	Particulier
	Laan van de Glazen Stad	31	nestkast	NO		NKGZ10	2017	Gemeentehuis
POELDIJK	Jan Olierookstraat	23	neststeen	ZW		Inbouw	2001	Arcade
	Nieuwstraat	28	neststeen	NO		Inbouw	2014	Arcade
TER HEIJDE	Heemskerckstraat	13	nestkast	ZO	10	NKGZ10	2019-2020	Particulier
	Jan van Galenstraat	7	nestkast	NO	4	NKGZ10	2019-2020	Particulier
	Kerkgebouw	8	nestkast	ZZ 4W ZO	5	NKGZ10	2020	Particulier
	Piet Heinstraat	18	nestkast	ZO	6	NKGZ10	2019-2020	Particulier
	van Speykstraat	5	nestkast	NO		NKGZ10	2022	Particulier
	Kortenaerstraat 2-18	35	neststeen	NO			2024	Arcade
	Kortenaerstraat 15	8	neststeen	NNW			2024	Arcade
	Arie Tukstraat 25	2	neststeen	NNW			2024	Arcade
	Arie Tukstraat 16	3	neststeen	NNW			2024	Arcade
Evertsenstraat 17-27	29	neststeen	NW			2024	Arcade	

WATERINGEN	Komkommerstraat flat 36-51	18	neststeen	NO	18		1999	Wonen Wateringen
	Komkommerstraat flat 8-23	18	neststeen	NO	17		1999	Wonen Wateringen
	Peterseliestraat flat 2-32	18	neststeen	NO	1		2006	Wonen Wateringen
	Kruidenlaan flat 1-51	32	neststeen	ZW			2006	Wonen Wateringen
	Pepermunstraat flat 10-25	15	neststeen	NO			2006	Wonen Wateringen
	Fruitlaan 88(3) 121(3) 64(3)	9	neststeen	NO			2001	Wonen Wateringen
	Groentelaan flat 38-90	14	neststeen	NO	3		2000	Wonen Wateringen
	Groentelaan 29 school	8	neststeen	NO			2002	Wonen Wateringen
	Perzikenpad flat 17-73	42	neststeen	NO			2001	Wonen Wateringen
	Amaryllispad 23(3) 4(8)	11	neststeen	NO			2003	Wonen Wateringen
	Anemoonhof flat 7-15	15	neststeen	NO			2003	Wonen Wateringen
	Orchideehof 23(3)	3	neststeen	NO			2003	Wonen Wateringen
	Bloemenlaan 32	3	neststeen	NO			2004	Wonen Wateringen
	Bloemenlaan 35	3	neststeen	NO			2003	Wonen Wateringen
	Zonnebloemstraat 16(3) 40(3)	6	neststeen	NO			2003	Wonen Wateringen
	Basilicumpad 6	6	neststeen	NO			2003	Wonen Wateringen
	Anijsstraat 1-2	9	neststeen	NO			2003	Wonen Wateringen
	Anijsstraat 13-14	7	neststeen	NO			2003	Wonen Wateringen
	Anijsstraat 21	6	neststeen	NO			2003	Wonen Wateringen
	Bonenkruidpad 1-2	10	neststeen	NO			2003	Wonen Wateringen
	Bonenkruidpad 16	10	neststeen	NO			2003	Wonen Wateringen
	Saffraanpad 5	4	neststeen	NO			2004	Wonen Wateringen
	Jasmijnpad 5	4	neststeen	NO			2004	Wonen Wateringen
	Het Tolland 1	15	nestkast	ZW		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Het Tolland 25	4	nestkast	NO		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Het Tolland 43	6	nestkast	NO		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Lenteblok 14	15	nestkast	ZO		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Lenteblok 26	15	nestkast	ZO		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Lenteblok 40	15	nestkast	ZO		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Lenteblok 52	15	nestkast	ZO		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Lenteblok 66	15	nestkast	ZO		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Westblok 22	6	nestkast	NW		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Westblok 46	6	nestkast	NO		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Westblok 60	6	nestkast	NO		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Oostblok 6	1	nestkast	NW		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Oostblok 12	1	nestkast	NW		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Oostblok 14	6	nestkast	NO		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Oostblok 28	6	nestkast	NO		NKGZ10		Wonen Wateringen
	Middelblok 6	6	nestkast					
	Rozemarijn 157	8	nestkast	ONO		Zelfbouw-hout		Particulier
	TOTAAL	864			67			

Op onbeschutte gevels is het aan te bevelen om neststenen alleen aan de noord-georiënteerde zijde in te bouwen. Tussen NNW = 337,5 ° en het NNO = 22,5 °. (maximaal NO = 45°). (Onderzoek J. Hoekstra en F. van der Lelie in Amersfoort 2020). Dit om oververhitting en daarmee sterfte van de jongen te voorkomen. Onder een breed overstek of een dakgoot kan het op alle windrichtingen.

Bijlage 3. Overzicht van de invliegopeningen in de jaren 2022-2023-2024

Huisnummers 2022-2024 In rood niet herbevestigd in 2024				
DE LIER	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2022	HUISNUMMERS 2023	HUISNUMMERS 2024
	Doys van der Doesstraat	2/8/	33/2/30	33/2/8/30/32
	Rozenerf	1	1(2x)	1
Aantal nestplaatsen	Gerbera	27/32	23/32	49/51/57/32
	Fresia			1/16/
	Iris			16
	Anjer	49/51	51	49/51
2022 - 15	Van Rheevesingel	9/29/31	31	
	Anthurium		11/13/8	13/18
2023 - 20	Muskaat		31/83/16	81
	Colman		13/2/	2
2024 - 34	Kerklaan		51	51
	Zwetburgh	26	26/62	12/26/
	Anemoon	2/11/		13
	Uitterlier	60		
	Hofzicht	45		13(2x)/33
	Oosterlee			33/41/49
	Bleijenburg			178
	Alicante			1
	Frankenthaler			5
	Swaandrift			17
	Markenborgh			63
'S-GRAVENZANDE	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2022	HUISNUMMERS 2023	HUISNUMMERS 2024
	Zandeveltweg	15	1/104	1/15/
	Sweelincklaan	16/24/26/30/32	2/16/24/26/30/32	2/24/26/32/44/
	Vondellaan	17	17/16	17
	Diepenbrocklaan	37/52	7/35/37/55/52/60	52
	Eikenlaan	38	38/46	38/80/82
	Robijn	55	57/2/18/34	11/17/55/61/12/18/20/28
	Pijperplein		2	
	Saffier		37/14	11/37/
Aantal nestplaatsen	Felderhofstraat		23	
	Andriessenlaan		2/32/	2
2022 - 14	Sand-Ambachtstraat		15	15
	Koningin Julianaweg		102	102
2023 - 54	Flothuisstraat		11	11
	Vestdijklaan		21	
2024 - 70	Diamant		1/16/26/28(2x)/34/36	17/26/28/34/36
	Heliotroop		2/29/	27/29/41/67/2/34/36/66/82
	Topaas		14	2/14/
	Hazelaarhof		61/24/	61
	Elzenhof		13/14/16	13/14/16(2x)
	Amandelpad		15	15
	Iepstraat		12	
	Wegedoornpad		2	2/24/26

NAALDWIJK	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2022	HUISNUMMERS 2023	HUISNUMMERS 2024
	Bachlaan	30/32/44	30/32/44	30/32/44
	Diepenbrockstraat	2	2	2/24/
	Van Beethovenstraat	1	1	1
	Midden Woerd	15/17/43/24	27/29/43	15/17/43/45
	Beatrix van Liesveldstraat	2	10	2
	Perzikenstraat	15/16-18/20-22/22-24/26	15/16-18/20-22/22-24/26	15/16-18/20/20-22/22-24(2x)
	Druivenstraat	144	144	144
	Tilanusstraat	11	11	11
Aantal nestplaatsen	Troelstrastraat	1/2/12/	1/2/12/	1/2/12/
	Beelstraat	84/98	35/62/84/98	62/84/98
2022 - 28	Prins Hendrikstraat	42	42(3x)	42(3x)
	Hoge Woerd	12	12/24/	12/24/
2023 - 64	Händellaan	1	1	1
	Lisdodde	40	32/40	40
2024 - 70	Aalbersestraat		10/12/	10/12/
	Dreeslaan		37/72/90/92(2x)	66/90/92
	Schubertstraat		1/23/	1
	Wagenaarstraat		2/42/	1/2/42/
	Waterlelie		1/13(3x)/25	13(3x)/25
	Kalmoes		15/25/20	3/7/15/33/38
	Dotterbloem			26
	Paardenbloem			32
	Boterbloem		9/22/	9/22/24
	Wollegras		37	37
	Dovenetel		18/20	18
	Mozartstraat		1/2/	1
	Sophia van Teylingenstraat		18/44	44
	Simon van Arkelstraat		2	2
	Gerbrandystraat		17	
	Sweelinkstraat		2	
	Heilige Geest Hofje		10	10
	Meloenstraat	19-21	19-21	9/11-13/19-21
	Burgerstraat			1
	Ruys de Beerenbrouckstraat			16
	Zeevonk			11
	Koningstraat			13
	Karel Wiersmastraat			2
	Machteld van Raaphorststraat			2
POELDIJK	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2022	HUISNUMMERS 2023	HUISNUMMERS 2024
Aantal nestplaatsen	Sutoriusstraat	1/7/11/17/37/45/47/51/53/59	5/17/19/27(2x)/29/31/33/37(2x)41/47/53/59	5/9/11/17/29(2x)/37/41/45/47/51/53
2022 - 18	Verburghlaan	50	52/54	50-52/52-54
2023 - 20	A.J. van Reststraat	18/28/30	12/18/22/30	4-6/10-12(2x)/12-14(2x)/14/18-20(2x)
2024 - 30	A.J. van Reststraat			22-24(2x)/24-26(2x)/30(2x)/28-30
	Jan Barendselaan	Flat 3 invliegers		
	Nieuwstraat		37?	
	Frisolaan			30
TER HEUDE	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2022	HUISNUMMERS 2023	HUISNUMMERS 2024
	Piersonstraat	36/38/48/52	38/42/48/52	36-38/46-48/50-52/54-56
Aantal nestplaatsen	van Speykstraat	18-20/44	7/11/17/21/25/29/18/18-20/44	1-3/5-7/9-11/11-13/13-15/21-23/23-25/25-27
	van Speykstraat			29/12(2x)/18-20/42-44/44-46
	Piet Heinstraat	3L/3R/5R/7L/9L/9R/13	3/5L/5R/7R/9L/9R/13	Nestkasten 3/5L/5R/7L/9R/13
2022 - 31	Heemskerkstraat	3/5L/5R/9L/19/21	3/5R/5L/9R/13/15L/19/21	NK 3/5R/5L/7/9L/9R/13/15L/19/21 + huisnr 2
2023 - 42	Kerkgebouw	gelijke nestplaatsen waarvan 3 NK	8 mogelijke nestplaatsen waarvan 3 NK	13 mogelijke nestplaatsen waarvan 5 NK
2024 - 56	Jan van Galenstraat	1/3L/9R	1/3R/3L/9R	Nestkasten 1/3L/3R/9R
	Karel Doormanweg	17/19	17/19	13-15/17
	Arie Tukstraat			16

WATERINGEN	STRAATNAAM	HUISNUMMERS 2022	HUISNUMMERS 2023	HUISNUMMERS 2024
	Blauwe Alicante	21/23/8/24	1/21/23/35/2/8/24	1/35/2/8/24
	van de Kerckhovestraat	29	7-9/21/29	1-3/7/9/29
	van Aremberglaan	2	2	2/6/
	De Maroc	13(3x)/16(2x)	13(3x)/2/16(2x)	13(2x)/2/14/16(2x)
	Komkommerstraat 8-23		13 invliegers in 18 verschillende neststenen	17 invliegers in 18 verschillende neststenen
	Komkommerstraat 36-51	10 invliegers in 18 neststenen	18 invliegers in 18 verschillende neststenen	18 invliegers in 18 verschillende neststenen
	Groentelaan 38-90	2 invliegers in 14 neststenen	1 invlieger waargenomen in 14 neststenen	3 invliegers waargenomen in 14 neststenen
	Pepermunstraat 10-25		1 invlieger waargenomen in 15 neststenen	1 invlieger waargenomen in 15 neststenen
	Peterseliestraat 2-32		1 invlieger waargenomen in 18 neststenen	0 invlieger waargenomen in 18 neststenen
	Kruidenlaan 1-51		Nog geen invliegers bij 32 neststenen	0 invlieger waargenomen in 32 neststenen
Aantal nestplaatsen 2022 - 23	Perzikenpad 5-73 van Gochstraat		Nog geen invliegers bij 42 neststenen	0 invlieger waargenomen in 42 neststenen
	De Colman		69/79/42	47/69/16
2023 - 37 plus 34	Kruilier Moerbalk		9/25/27/31	15/25/27/36
Neststenen bezet in 2023	Kruisbalk Kaapstander Korbeel		6/8/ 26 26 2	8 9 16/26 2
2024 - 45 plus 39	Koningsspit Gaelstraat		12	
Neststenen bezet in 2024	De witte Emile Scheg		20/22 13/23 2/14/	22/24 1/11/13/25/6 2
	Roelsplantsoen			37/38-39(2x)/39-40(2x)/43
	Van Doornicksingel			14
	Van der Meerstraat			18

Fotobijlage 1

Afbeeldingen van kunstmatige invliegopeningen neststenen en nestkasten

1. Kantpan met invliegopening.

2. Nestkast NK GZ 10 zoals gebruikt in Ter Heijde en Monster

3. Ingebouwde neststeen

4. Nestkast met invliegopening aan de onderzijde

Literatuurlijst

1. Bij12 Kenniscdocument Gierzwaluw (Versie 2.0, juli 2023)
2. Gierzwaluwen nader bekeken: tien jaar waarnemingen met camera's bij nesten. Wortelboer in Limosa 88 (2015) 57-73
3. Lack, Swifts in a tower (1954)
4. Mourmans-Leinders M. – Bouwen voor gierzwaluwen (2005)

Fotoverantwoording

Foto's gemaakt door: A. van Uffelen, M. Verschoor en D. Taheij

Omslagontwerp door: M. Angulo Lopéz

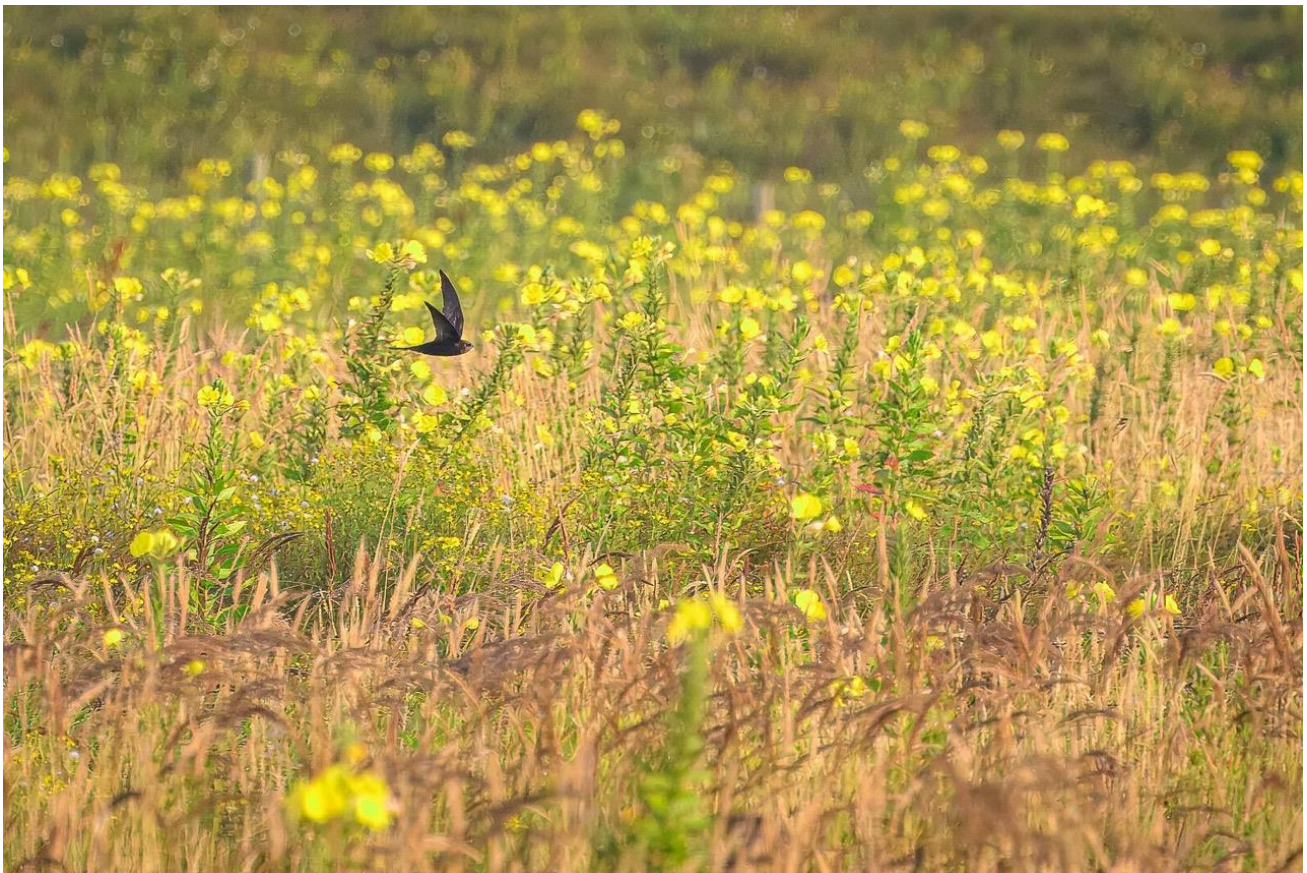

Foto 10. Foeragerende gierzwaluw boven de zeereep bij 's-Gravensande (Foto D. Taheij)

Verzoek

Wij zoeken tellers!

Iedereen die mee wil helpen met de tellingen is zeer welkom om mee te doen in 2025. Het kan daarbij gaan om uw straat, uw wijk, buurt of dorpskern. Bent u een vogelliefhebber of geïnteresseerde, wilt u een keer meelopen of meer weten over deze fascinerende vogelsoort via onderstaande contactgegevens kunt u ons bereiken.

Eerdere uitgaven van de jaarlijkse gierzwaluwtellingen zijn in te zien via de Kennisbank van Natuurlijk Delfland. <https://delfland.knnv.nl/publicaties/>

Contactpersoon: M. Verschoor – 06-21955833.

Foto 11: Gierzwaluwen in vlucht boven de broedplaatsen in het Westland. (Foto D. Taheij)